

کولتور و کلدان

همه‌سه‌عید حسن

لهو هه‌فه‌یینه‌دا که (بیستون نووری) له هه‌فته‌نامه‌ی (میدیا) دا له‌گه‌لیدا سازی کردووه، پیتوار سیوهیلی ده‌بیتیت: (شاری هه‌ولیر وهک شاریکی تایبه‌تمه‌ند، به دریزایی میژووی خۆی دابر نه‌بووه له کرده‌ی نیربازی، نیربازی له هه‌ولیردا کلتوریکی دوورودریژه). (۱)

* (دابړ نه‌بووه له کرده‌ی نیربازی،) هه‌له‌یه، (له کرده‌ی نیربازی دابر نه‌بووه،) راسته.

* کلتور هه‌له‌یه، کولتور راسته، واتا لهو تاقه وشه‌یه‌دا دوو هه‌له‌ی رینوس هه‌یه، چونکه دوو (واو) له دوو جیی جیاوازدا، نو‌قسانه. هه‌له‌که هی تایپیست نییه، هی نووسره، ئاخړ له نووسینی تر و له بلآوکراوه‌ی دیکه‌شدا هه‌ر وای نووسیه.

* کلتور: سورمه‌دان یان (کل)‌دانه، توورمه‌که‌یه‌کی بچوکه (کل)‌ی هاردرای تیدا هه‌له‌ده‌گیریت.

* کولتور: رۆشن‌بیرییه، هونه‌ره، موسیک و ئه‌ده‌به.

* کولتور: (لهو بۆ‌چوونه‌ی سیوه‌یلیدا،) پروکاریکه له شیوازی ژیانی کۆمه‌له‌ه‌لک‌یک، له شوینیکی تایبه‌تیدا و به دریزایی میژووی ئه‌و خه‌لکه.

* به گویره‌ی ئه‌و بۆ‌چوونه‌ی سیوه‌یلی، هه‌زاران ساله، نیربازی به‌شیکه له کولتوری، (دابونه‌ریتی) هه‌ولتیرییه‌کان و به لای هه‌ولتیرییه‌وه، (نیربازی)‌یش، وهک لیتان و خواردنی دۆلمه، یان گویتگرتن له هه‌یران، شتیکی ئاساییه!

* بلآوکراوه‌ی سه‌نگین، به شیوازی سووک، خوینهر له ده‌وری خۆی خړ ناکاته‌وه، جیی داخه، (میدیا) هه‌ندیک جار بۆ پراکتیشانی سه‌رنجی خوینهر، هانا بۆ ئه‌و شیوازه هه‌رزانه ده‌بات، هه‌ر لهو روانگه‌یه‌شه‌وه، ئه‌و قسانه‌ی (سیوه‌یلی)‌ی به خه‌تیکی درشت نووسیه.

* ده‌شیت سیوه‌یلی به‌د له مانای کولتور حالی بوویت، بۆیه نه‌یزانیوه، بیخاته رسته‌یه‌کی به‌سووده‌وه! چونکه ئه‌وه ئه‌گه‌ریکی زۆر لاوازه، گه‌ره‌کی بوویت، سووکایه‌تی به خه‌لکی هه‌ولیر بکات! نیربازی په‌کیک نییه له تایبه‌تمه‌ندییه‌کانی هه‌ولیر، له هه‌ولیریشدا وهک هه‌ر شاریکی دیکه‌ی کوردستان، له‌به‌ر کۆمه‌لک‌یک هۆکار، چونکه بۆ‌عه‌وام نانوسم، نایانژمیرم، که‌سانی نیرباز هه‌لکه‌وتوون و ئه‌و جۆره که‌سانه هه‌میشه جیی نه‌فره‌تی خه‌لکی شارکه‌ بوون.

* پینج شه‌ش رۆژ دوا‌ی بلآوبوونه‌وه‌ی هه‌فه‌یینه‌که، دروست له ۲۰۰۵/۸/۱ دا ئه‌نجوومه‌نی پارێزگای هه‌ولیر، روونکردنه‌وه‌یه‌ک دژی ئه‌و قسه‌چه‌وتانه‌ی سیوه‌یلی بلآو ده‌کاته‌وه، که جیی داخه، تیدا ره‌خنه‌ی ئه‌وه‌ی له بکه‌ری ئه‌و قسانه‌ گرتووه، که به هه‌ولیر (بیگانه)‌یه. سیوه‌یلی خه‌لکی پارێزگای سلیمانیه، وه‌لی ئه‌و بۆ‌چوونه‌ ئه‌گه‌ر هی هه‌ولتیرییه‌کیش بووایه، هه‌ر هه‌له‌ بوو.

* راسته سیوه‌یلی له هه‌ولیر له دایک نه‌بووه، وه‌لی مافی ره‌وای خۆیه‌تی لهو شاره‌ بژی و هیچ هه‌ولتیرییه‌ک هه‌قی ئه‌وه‌ی نییه، منه‌تی به‌سه‌ردا بکات، ئاخړ ئینسان ئازاده، له کام شاری کام ولات ده‌ژی.

* جیی داخ و مایه‌ی شهرمه‌زارییه له کن به‌شیکی خه‌لکی شاری سلیمانی، به گه‌وج نیوزه‌دکردنی خه‌لکی هه‌ولیر، وه‌ک کولتووری لی هاتووه. ئەو به‌شه له خه‌لکی سلیمانی، ئەگەر نه‌لیم هه‌زاران، ئەوا سه‌دان نوکته‌یان له سه‌ر کالفامیی هه‌ولیری دروست کردووه!

* ئەو به‌شه ئاستنزمه له خه‌لکی سلیمانی، به چاوی سووکه‌وه سه‌یری هه‌ولیری، هه‌ورامی و لادییی ده‌کن و ته‌نانه‌ت ئەگەر کوردیک به‌ غه‌یری زا‌راوه‌ی ناوچه‌ی سلیمانی بدویت، قسه‌کانی لای وان ده‌بنه مایه‌ی پیکه‌نین!

* له دوا‌ی ئەوه‌ی به‌شیک له خه‌لکی هه‌ولیر، له ئەنجامی شه‌ری نیوخۆوه، له سلیمانی گیرسانه‌وه، نوکته دروستکردن له‌سه‌ر هه‌ولیری گه‌شه‌ی سه‌ندا!

* له روانگی ئەو به‌شه ئاستنزمه‌ی خه‌لکی سلیمانییه‌وه، هه‌ولیرییه‌کان سه‌ر به‌ پیکه‌ستنی حیزبی که‌رانن و ئەگەر چاوی که‌ر وه‌ک هی پشیله‌ پرشنگذار بووایه، شه‌وان هه‌ولیر وه‌ک چراخانی لی ده‌هات.
* چونکه له‌میژه ئەو به‌شه ئاستنزمه‌ی خه‌لکی سلیمانی، هه‌ولیرییه‌کان بریندار ده‌کن، ئەو کاردانه‌وه‌یه‌ی ئەنجومه‌نی پارێزگای شاره‌که و پمخنه‌ی ئەو نووسه‌رانه‌شی دژی سیوه‌یلی ده‌نگی نارێزاییان هه‌لیری، شتیکی چاوه‌روانکراو بوو.

* سیوه‌یلی هه‌ر که ده‌ژنه‌ویت، ئەنجومه‌نی پارێزگای هه‌ولیر، پروونکردنه‌وه‌ی له دژی نووسیوه، یه‌کسه‌ر له‌وه‌له‌یه‌ی پاشگه‌ز ده‌بیته‌وه و ده‌نووسیت: (دیاردی نیربازی تایبه‌ت نییه به‌ هه‌ولیر و له سلیمانی و سنه‌ش هه‌یه). (٢)

* پی ده‌جیت له ترسدا په‌شیمان بوویتیته‌وه، چونکه نووسیویه‌تی: (دوا‌ی ئەو پروونکردنه‌وه‌یه ژیا‌نی من و خانه‌واده‌که‌م له مه‌ترسیدایه). ئەوه‌شی هینده زوو هانای بۆ نووسه‌ران بردووه که پشتگیری لی بکه‌ن، هه‌ر نیشانه‌ی ترسه. به‌و ترسه‌شه‌وه له لووتب‌لندی نه‌که‌تووه و خۆی له ئەنجومه‌نی پارێزگای هه‌ولیر کردووه به‌ شاره‌زا و شه‌ش ئەرکی بۆ ده‌ستنیشان کردوون!

* سیوه‌یلی ئەگەر له ئەنجامی لیکۆلینه‌وه‌وه، نیربازی به‌ کولتووری هه‌ولیر نیوزه‌د کردووه و به‌لگه‌ی سه‌لینه‌ری له‌کنه، هه‌ق نه‌بوو پاشگه‌ز بیته‌وه، وه‌لی ئەگەر پیی وایه که‌وتووته غه‌فله‌ته‌وه، جیی خۆیه‌تی داوا‌ی لی‌بو‌ردن بکات.

به‌و هیوا‌یه‌ی ئەندامانی ئەنجومه‌نی پارێزگای هه‌ولیر دلایان فراوان بیت، له‌وه‌له‌یه‌ی ری‌بو‌ار سیوه‌یلی که‌ لێی په‌شیمان بووته‌وه، ببوورن و داواکه‌یان بکیشنه‌وه.

2005. 08. 25

(١) میدیا، ژماره (٢٠١) ل ٨ و ٩ هه‌ولیر ٢٦/٧/٢٠٠٥

(٢) ریگای کوردستان ل ٢ هه‌ولیر ٣/٨/٢٠٠٥

* شیاوی گوته، (به‌کر ئەحمه‌د) لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی باشی دژی دیاردی به‌ گیتل باسکردنی هه‌ولیری نووسیوه.